

9/93

Kontrolní závěr z kontroly územních a majetkových převodů, stavu hrazení pohledávek státu a postupu využití a revitalizace bývalého vojenského újezdu Mladá

Předmětná kontrola byla započata bývalým Ministerstvem státní kontroly koncem května 1993, a to na základě požadavku vyjádřeného v usnesení branného a bezpečnostního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 15A z 11. března 1993. Na doporučení k zařazení této kontroly do plánu se rovněž usnesl rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR svým usnesením č. 30 z 10. března 1993.

Obdobnou kontrolu bývalého vojenského újezdu Ralsko provedlo Ministerstvo státní kontroly v I. polovině roku 1993. Vláda ČR k tomu dne 21. 7. 1993 vydala usnesení č. 404, o dalším postupu při využití bývalých vojenských újezdů Ralsko a Mladá.

Proto v souladu s ustanovením § 50 odst. 3 a § 17 odst. 2 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, rozhodlo Kolegium Úřadu na svém zasedání dne 22. 7. 1993 o zařazení této kontroly do plánu kontrolní činnosti na II. pololetí 1993 pod č. j. 9/93.

Kontrolou bylo prověřeno hospodaření s majetkem bývalého vojenského újezdu Mladá (dále jen BVÚM). Nakládání s tímto majetkem bylo obsahem dohod a smluv se sovětskou stranou a předmětem úkolů uložených usneseními vlády ČSFR a vlády ČR od roku 1990 až do 21. 7. 1993. Dále kontrola zjišťovala dodržení právních předpisů při prodeji movitého a při převodech nemovitého majetku na právnické a fyzické osoby, včetně právoplatnosti a plnění smluv, a rozsah převodů finančních prostředků. Předmětem kontroly bylo též zjištění skutečného stavu a postupu využití a revitalizace BVÚM (zejména využití pozemků a objektů), stavu životního prostředí, výskytu škodlivých látek, pyrotechnické asanace, střežení a ochrany majetku a s ním související trestné činnosti.

Kontrola byla provedena u následujících kontrolovaných osob: ministerstva - obrany, vnitra, financí, spravedlnosti, zemědělství, průmyslu a obchodu a životního prostředí; dále u následné organizace po zrušení Úřadu pro řešení důsledků pobytu sovětských vojsk na území ČSFR (dále jen ÚŘD), tj. u Úřadu řešení pobytu sovětských vojsk, u Městské vojenské ubytovací a stavební správy Praha a u Okresních úřadů Mladá Boleslav a Nymburk, včetně obecních úřadů v jejich působnosti.

Provedené kontroly byly uzavřeny kontrolními protokoly. Námitky proti znění protokolu uvedl pouze přednosta Okresního úřadu v Nymburce. Vypořádání námitek bylo provedeno rozhodnutím o námitkách vedoucím kontrolní skupiny. V zákonné lhůtě a ani po této lhůtě nebylo ze strany přednosta Okresního úřadu Nymburk podáno odvolání.

Kolegium Úřadu na svém zasedání dne 15. 12. 1993 v zasedací síni budovy NKÚ

s c h v á l i l o usnesením č. 16/VII/93
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

1. Při uzavírání kupních smluv na odprodej movitého a nemovitého majetku sovětské armády v BVÚM nedodržela Ruská federace (Hlavní technická správa Ministerstva vnějších vztahů) mezi vládou ČSFR a sovětskou stranou dohodnuté (viz protokoly z jednání expertů SSSR a ČSFR ... z 10. listopadu 1990 a z 30. listopadu 1990, podepsané náměstkem ministra SSSR pro vnější vztahy) podmínky odprodeje. Tyto podmínky - ve formě Zásad pro vymáhání majetkových pohledávek souvisejících se vstupem, pobytem a odchodem sovětských vojsk z území bývalé ČSFR - vyhlásila vláda ČSFR svým usnesením č. 749 z 25. října 1990. Uvedené Zásady byly pak rozšířeny v dubnu r. 1991 zmocněnci vlád ČSFR a SSSR přijetím Zásad spolupráce při prodeji nemovitého majetku ve vlastnictví SSSR na území ČSFR.
2. Nedostatečným a chybným zjištěním movitého a nemovitého majetku po sovětské armádě v BVÚM ze strany zmocněnce vlády ČSFR pro nakládání s majetkem po bývalé sovětské armádě, respektive ze strany jeho výkonného orgánu ÚŘD, došlo k porušení povinnosti z § 6 písm. a) vyhlášky Federálního ministerstva financí (dále FMF) č. 119/1988 Sb., o hospodaření národním majetkem.
3. Nevynucením úhrady dlužných částek zmocněncem vlády ČSFR pro nakládání s majetkem po bývalé sovětské armádě došlo ke snížení příjmů státu ze tří uzavřených kupních smluv (s termínem splatnosti v r. 1991 a 1992) na odprodej majetku po sovětské armádě od českých subjektů v částce 9,413 mil. Kčs. Tím došlo k porušení ustanovení § 6 písm. e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, kde se kromě jiného ukládá využívat právních prostředků k ochraně národního majetku. Nevyužitím této cesty může po uplynutí promlčecí doby dojít ke škodě.
4. V souvislosti s pronájmem pozemků, které jsou spojeny s objekty po sovětské armádě nebo na ně navazují, jež byly prodány Ruskou federací českým subjektům, došlo ze strany dříve federálního, později českého Ministerstva obrany, zastoupeného Městskou vojenskou ubytovací a stavební správou Praha, k nenaplnění předpokládaných příjmů do státního rozpočtu ve výši 404 991,- Kč. Důvodem toho je

skutečnost, že dlužné částky nájemného za rok 1992 od 8 nájemců nebyly vymáhány soudní cestou. Tím došlo k porušení ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice, kde se stanoví povinnost rozpočtových organizací dbát, aby plnily určené úkoly a dosahovaly stanovených příjmů. V obdobném duchu hovoří i ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky Ministerstva financí č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, kde se kromě jiného požaduje na organizaci, aby dosahovala maximálních příjmů. Zároveň došlo k porušení ustanovení § 6 písm. e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, kde se kromě jiného ukládá využívat právních prostředků k ochraně národního majetku.

5. Rozhodnutí, vyjádřené v usneseních vlády ČR č. 152 a 494 v roce 1992 ve věci majetkového a správního předání BVÚM do civilní správy, nebyla ministrem pro hospodářskou politiku a rozvoj a ministrem životního prostředí v bodech V. 4a, 4b, 4d, 5a, 5b, 6a, 6b (usnesení č. 152) a v bodech II. 1 (usnesení č. 494) splněna. Nebyly ani vytvořeny nezbytné organizační a materiální předpoklady pro včasnou realizaci uvedeného aktu. Nežádoucí časové posunutí celého procesu až do současné doby přineslo a přináší fyzické a morální snižování užitné hodnoty majetku státu a potřebu stálého navyšování výdajů spojených s nezbytnou údržbou a ostrahou nemovitostí.

O d ů v o d n ě n í :

K bodu 1)

Z dokladů k odprodeji majetku po sovětské armádě, předložených ÚŘD kontrolním pracovníkům, vyplývá, že v době od 23. dubna 1991 do 31. března 1992 uzavřela Ruská federace s českými subjekty devět kupních smluv na odprodej nemovitostí v BVÚM v celkové hodnotě cca 157 mil. Kčs. Kontrola těchto smluv prokázala, že u sedmi smluv nebyly podmínky prodeje podle zmíněných Zásad dodrženy v plném rozsahu. U šesti smluv nebylo vyžádáno písemné stanovisko Federálního ministerstva financí, že čs. stát nemá o majetek zájem. Kromě toho nebyla u dvou smluv (č. 84/21713180 Globál Praha a č. 84/11718114 Z.P.P.Z. Slaný) splněna podmínka Zásad zaplacení kupní ceny na tzv. zvláštní účet u Státní banky československé nebo u Komerční banky. Konečně ke zmíněným kupním smlouvám chyběly i nezbytné doklady o tom, že objekty koupě odpovídají stavebním (např. zákonu č. 50/1976 Sb.) a jiným předpisům.

K bodu 2)

Zmíněný § 6 vyhlášky č. 119/1988 Sb. ukládá tomu, kdo má právo hospodaření k majetku (jinými slovy

nakládání), povinnost majetek zjistit, sepsat, ocenit a vést v předepsané evidenci. Povinnost zmocněnci vlády ČSFR vznikla nejpozději 4. června 1992, kdy již platilo jeho jmenování (usnesení vlády ČSFR č. 322 z 30. dubna 1992, bod III) a kdy usnesením č. 392 ze 4. června 1992 byl vládou ČSFR jako výkonný orgán zmocněnce určen ÚŘD. Vyžádáný a ÚŘD předložený seznam majetku po sovětské armádě byl, jak se zjistilo fyzickou kontrolou, neúplný a chybný, čímž neumožnil řádné vedení evidence svěřeného majetku. Z předloženého seznamu (evidence objektů v majetku SSSR č. j. 1701) nebylo možno zjistit, jaké kritérium bylo stanoveno pro jeho zpracování. Při fyzické kontrole zmíněný seznam neposkytoval jednoznačné určení polohy, využití a původu vzniku objektů. Kontrolou na místě bylo zjištěno celkem 1 606 objektů oproti zmíněnému seznamu, který uváděl jen 968 objektů. V sumáři objektů, sestaveném pracovníky NKÚ, jsou zahrnuty i zbytky základů po snesených stavbách, stavby menších rozměrů nalezené v jednotlivých lokalitách, zbytky trafostanic, mycích můstků a další objekty, v seznamu ÚŘD nevedené.

K bodu 3)

Ke snižování příjmů na krytí závazků čs. státu došlo ze strany zmocněnce vlády ČSFR tím, že nevymáhal soudní cestou nedoplatky ze tří uzavřených kupních smluv na prodej movitého a nemovitého majetku po sovětské armádě. Ke dni skončení kontroly dlužila firma Magatex Praha 3 mil. Kč (od 30. 10. 1991), firma Global Praha 4,45 mil. Kč (od 30. 6. 1992) a firma Pool dlužila ještě plnou kupní cenu ve výši 1,963 mil. Kč (od 30. 5. 1992). Povinnost iniciovat vymáhání dlužné částky, než dojde k promlčení, vznikla jmenováním zmocněnce vlády ČSFR pro nakládání s majetkem po bývalé sovětské armádě usnesením vlády ČSFR č. 322 z 30. dubna 1992 (bod III) a usnesením vlády ČSFR č. 392 ze 4. června 1992, ve kterém se v Příloze 2 pod bodem 7 určuje jako výkonný orgán zmocněnce Úřad pro řešení důsledků pobytu sovětských vojsk na území ČSFR. Vládní zmocněnec tak nesplnil povinnost, uloženou mu zmíněnou vyhláškou, neboť nevyužil právních prostředků k ochraně národního majetku.

K bodu 4)

Ke snížení příjmu do státního rozpočtu došlo nedostatečnou snahou při vymáhání nájemného od nájemců, kteří sice smlouvu o nájmu pozemků uzavřeli, ale část nájemného zůstali dlužní. V době kontroly bylo těmto nájemcům v období od r. 1991 až do 30. června 1993 účtováno nájemné ve výši 877 568 Kč, ale nezaplaceno zůstalo 404 991 Kč, tj. více než 45 %. Povinnost uzavřít nájemní smlouvy a vybírat nájemné plyne z toho, že pozemky v BVÚM zůstaly vždy v držení čs. státu, a tedy Ministerstvo obrany prostřednictvím svých organizací k nim vykonávalo právo hospodaření.

K bodu 5)

V souvislosti s níže uvedenými usneseními vlády ČR byly shledány následující nesplněné úkoly:

a) usnesení vlády ČR č. 152, k řešení problematiky rušení vojenských újezdů a jejich převedení do civilní správy, ze dne 4. března 1992;

- Protože ministr financí ČSFR neuvolnil potřebné finanční prostředky na uvedení pozemních komunikací, mostů a zařízení státní silniční sítě, energetických rozvodných sítí, rozvoden a jiných elektro-rozvodných zařízení do souladu s ČSN, nezajistil ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj a ministr životního prostředí jejich předání do majetku příslušným správám a rozvodným závodům. Obdobná situace je u vodovodních a kanalizačních sítí, čistíren odpadních vod, pramenišť, úpraven pitné vody a dalších vodárenských a kanalizačních zařízení. Nedokončení komplexní pyrotechnické asanace do současné doby je pro Ministerstvo zemědělství a Pozemkový fond ČR zábranou v uzavření smlouvy s Vojenskými lesy a statky o převzetí pozemků.

- Ministr životního prostředí měl v termínu do 30. června 1992 určit postižená území, vyčíslit rozsah nákladů k rehabilitaci území, dohodnout termíny odstranění škod a zajištění financování. Tento úkol nebyl splněn s odvoláním na vyhlášení mezinárodní soutěže na využití BVÚM. Soutěž však ve svém výsledku doposud nevedla ke stanovení dalšího využití, od kterého by se měl odvíjet způsob a rozsah definitivní ekologické asanace. Prozatím probíhají jen nouzové asanační práce, které byly započaty již v době odchodu sovětských vojsk;

b) usnesení vlády ČR č. 494, o rozšíření platnosti usnesení vlády ČR č. 152, ze dne 22. července 1992;

- Ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj neza-
bezpečil vyhodnocení variantní studie k využití
BVÚM, zpracované TERPLÁNEM Praha;

c) z hlediska systémového řešení nepříznivým faktorem pro celý proces byla skutečnost, že vláda ČSFR úkoly uložené ministru obrany usnesením č. 541 z 5. 9. 1991 časově neomezila.